

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-03-14

Diarienummer N609-0737/23

Handläggare:

Christian Arensberg

E-post: christian.arensberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande till Skolinspektionen över remiss om Jensen education college AB:s ansökan om utökat skoltillstånd

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden översänder tjänsteutlåtande daterat 2023-03-14 som eget remissyttrande till Skolinspektionen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Jensen education collage AB (Jensen) har ansökt om att utöka sitt tillstånd med årskurserna 4 och 5. Jensen planerar att flytta sin nuvarande skolenhet från Viktoriagatan till Carl Skottsbergsgatan, nära Botaniska trädgården, och i samband med det utöka kapaciteten. Skolinspektionen har skickat ut Jensens ansökan till Göteborgs Stad som lägeskommun för yttrande. Förvaltningen bedömer att Skolinspektionen kommer att godkänna Jensens ansökan.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Enligt uppgifter till förvaltningen är höstterminsstarten 2024 den läsårsstart där kapaciteten hos de fristående skolorna i Göteborgs Stad ökar som mest. Detta kan medföra att vissa kommunala skolor kommer att få ekonomiska utmaningar under budgetåren 2024, 2025 och kanske även 2026. Det går inte att utesluta att förvaltningen behöver särskilda ekonomiska reserver dessa år för att kunna bistå skolor som med kort varsel tappar många elever.

Även kostnadsposter som finansieras via förvaltningscentralbudget kan påverkas och kan komma att behöva justeras. Det kan exempelvis handla om att skollokaler inte utnyttjas så effektivt som är önskvärt eller överkapacitet inom elevhälsan då elevantalet i den kommunala verksamheten minskar.

Skolinspektionens hantering av tillståndsprövning och etableringskontroll är till liten hjälp för Göteborg som lägeskommun och vår kapacitetsplanering, särskilt på kort sikt. Förvaltningen har sedan flera år nära kontakter med de enskilda skolhuvudmän som planerar att söka eller har sökt tillstånd att starta skolenheter. Förvaltningen har som ambition att särskilt rektorer på kommunala skolor ska få tidig information om hur nystartade skolor påverkar hens planeringsförutsättningar. Även om kontakterna varit goda och informationsöverföringen från de fristående skolorna varit bra visar erfarenheten att det är svårt att förutse vilka kapacitetsjusteringar som behöver göras på de olika skolorna.

När Skolinspektionen värderar nya skoltillstånds påverkan på den kommunala skolekonomin är det i ett tidsperspektiv på 5 till 10 år. De beskrivningar som förvaltningen beskriver i tjänsteutlåtandet och förslaget till remissyttrande bedöms inte påverka Skolinspektionens bedömning, utan en kommun ska enligt Skolinspektionens praxis kunna klara av att ställa om sin verksamhet inom en tioårsperiod.

Bedömning ur ekologisk dimension

I dagsläget är det dåligt utbyggt med kollektivtrafik till Carl Skottsbergsgatan. Det finns därmed en risk att antalet elever som blir körda av sina vårdnadshavare till skolan kommer att vara relativt högt. Jensen planerar för en relativt stor skola, 700 elever. Det kan innebära att den totala trafikmängden runt Botaniska trädgården ökar.

Fastigheten som skolan planerar att starta i har tidigare använts av Göteborgs universitet. Botaniska trädgården har varit i kontakt med grundskoleförvaltningen och uttryckt oro för att en grundskola med den storlek som Jensen planerar för kan öka slitaget på Botaniska trädgården. Botaniska har skrivit fram en information om verksamheten i Botaniska trädgården som de delgett olika förvaltningar i Göteborg. Den finns som bilaga.

Bedömning ur social dimension

Elever och vårdnadshavares möjlighet att välja skola är en av grundpelarna i skollagen och andra författningar som styr svenska skola. I dagsläget går drygt 20 procent av grundskoleeleverna i Göteborg på fristående skolor. När nya enskilda skolhuvudmän etablerar sig i Göteborg kan det beskrivas som att utbudet av skolor ökar och möjligheten för enskilda elever att välja skola ökar.

Idag har de flesta fristående skolor kö, ibland så lång att man som elev måste anmäla sig till skolan långt innan skolplikten inträder. Med fler fristående skolor ökar därmed elevernas möjlighet att välja en fristående skola de kan bli antagna till.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 17 april 2023.

Bilagor

1. Förvaltningens förslag till yttrande
2. Karta över skolor i Göteborg, uppdelat på områden
3. Befolkningsprognos
4. Sammanställning av skolor i Göteborg
5. Ansökan om att utöka tillstånd
6. Information om verksamheten i Botaniska trädgården

Ärendet

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till yttrande till Skolinspektionen över Jensen education collage AB:s ansökan om att utöka sitt skoltillstånd i Göteborg Stad med årskurserna 4 och 5.

Göteborgs Stad har fått anstånd till den 26 april 2023 med att inkomma med sitt yttrande. Ärendet medger inte någon bordläggning.

Beskrivning av ärendet

Jensen har ansökt hos Skolinspektionen om att utöka sitt skoltillstånd i Göteborg med årskurserna 4 och 5. Göteborgs Stad har som lägeskommun möjlighet att yttra sig om ansökan.

Jensen education collage AB har idag en 6-9 skola på Viktoriagatan 17. Skolan har 200 elever. I och med flytten till nya lokaler och utökningen med årskurserna 4 och 5 kommer skolan kapacitet att öka med 500 elever, från 200 till 700.

Göteborgs Universitet har tidigare haft verksamhet på Carl Skottsbergsgatan 22A. Den tidigare fastighetsägaren Akademiska hus har sålt fastigheten till Skandiafastigheter som planerar att förändra användning av fastigheten och anpassa den för grundskolebruk. Flera enskilda skolhuvudmän söker skollokaler för att starta nya grundskolor. Fastigheten har tidigare nämnts i Nordic International School:s ansökan om att få skoltillstånd i Göteborg.

Förvaltningens bedömning

Den fria etableringsrätten för fristående skolor har en stark ställning i skollagen och förvaltningen utgår ifrån att Jensen kommer att få utökat tillstånd för skolenheten. Enligt Riksrevisionens granskning av Skolinspektionens tillståndsprövning finns det små eller inga möjligheter för en kommun att påvisa effekter, ekonomiska, organisatoriska eller pedagogiska, på den kommunala skolverksamheten som på något sätt påverkar Skolinspektionens beslut om en ansökan att starta skola. Förvaltningen bedömer därför att Jensen kommer att få sin ansökan godkänd av Skolinspektionen

Förvaltningens erfarenhet är att miljöförvaltningens prövning, och då särskilt utifrån buller och friyor för elever, kan vara svåra att klara av för skolbyggnation i centrala delar av staden. Även om Skolinspektionen godkänner ansökan om att öka antalet årskurser kan miljöförvaltningens prövning påverka Jensens möjlighet att flytta skolenheten och vilken kapacitet den kan ha med den planerade lokaliseringen på Carl Skottsbergsgatan.

Dimensionering av skolverksamhet planeras alltid med lång tidshorisont. Göteborgs Stad har sedan tillkomsten av grundskolenämnden tagit ett mer samlat grepp om planeringen och dimensioneringen av kommunal skolverksamhet i staden. Under de senaste tre åren har prognosen för elevutvecklingen förändrats.

Mellan 2019 och 2021 har förvaltningens bedömning om nya skolansökningar varit att de enskilda skolhuvudmännens planerade kapacitet motsvarat halva den prognostiserade ökningen av elever i staden. 2023 ser befolkningsprognosen annorlunda ut. De närmaste fem åren är beräknas ökningen av elever vara modest eller ingen och klart understiga den expansion av platser som kommer att finnas på fristående skolor.

Under 2023 och 2024 startar Fridaskolan i Kallebäck och IES Södra Änggården med en total kapacitet på 1400 skolplatser. Dessutom har Centrina ansökt om bygglov för en enhet i Bräcke för 225 skolplatser. Jensen:s planerade skola vid Botaniska trädgården kommer att öka skolans kapacitet med 500 skolplatser 4-9. Det innebär att det under 2023 och 2024 uppstår cirka 2000 nya skolplatser, i framför allt Centrum.

Jensen uppger i sin ansökan att de framför allt undersökt intresset hos vårdnadshavare som bor i Centrum om deras intresse att söka till skolan vid Botaniska trädgården. Det är också i Centrum som de flesta eleverna på Jensens nuvarande skola bor.

De uppgifter om ansökningar till IES nya skola i Södra Änggården som förvaltningen tagit del av visar att intresset för den skolan är mer utspritt och att elever från väldigt många olika skolor ansökt till skolan.

Det är i dagsläget inte möjligt att förutse vilka skolor som kommer att få stor påverkan när de nya skolorna startar och vilka skolor som får en mindre eller marginell påverkan. Erfarenheten från Noblaskolan i Billdals expansion höstterminen 2021 och Fridaskolan i Kallebäck's pågående antagning är att många vårdnadshavare väntar så länge som möjligt med att bestämma sig. Detta skapar osäkerheter för skolorna i närområdet att planera och bemanna för den kapacitet som i slutändan blir aktuell. Det föreligger en uppenbar risk att några skolenheter kommer att ha kostsam överkapacitet under höstterminen 2024 till följd av den stora kapacitetsökningen som de nya skolorna innebär.

Flera vårdnadshavare till elever på Jensens skola hörde under 2019 och 2020 av sig till förvaltningen och beskrev problem de hade med skolledningen. De handlade till exempel om att de känt sig tvingade att byta skola. Förvaltningen delgav informationen till huvudmannen och sedan till Skolinspektionen i samband med att en vårdnadshavare gjorde en anmälan till Skolinspektionen. Skolledningen på Jensen har sedan dess haft sparsamma kontakter med förvaltningen och har inte svarat på några av de frågor förvaltningen haft angående flytten och utökningen av skolan.

I samband med att andra fristående skolor öppnat och stängt under de senaste åren har informationsutbytet och samarbetet generellt fungerat väldigt bra mellan förvaltningen och de enskilda huvudmännen. Förvaltningen bedömer att det finns en risk att samarbetet med Jensen när de flyttar skolan inte kommer att präglas av det goda samarbete och ömsesidiga förståelse som gällt med andra skolhuvudmän.

Protokollsutdrag skickas till

Skolinspektionen

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef, Styrning och ledning